

in Hranio / Herakles 6

Orfeus a Eurydiké

Dávno, velmi dávno je tomu, co žil na světě Orfeus. Jeho matka, slavná Múza Kalliope, mu dala do vínku okouzlivý hlas a sám bůh Apollón ho vyučil hře na lyru. Proto není divu, že nikdo neuměl tak krásně zpívat a hrát na lyru jako Orfeus. Nikdo na celém světě.

Když Orfeus hrál nebo zpíval, lidé ani nedýchali. Ale když byl jen lidel kouzlo jeho písne přilákalo i ptáky a zvířata. Ještěb přestal pronásledovat holubič, zkroutil dravé šelmy a také ryby ve vodě pluly blíž k místu, odkud zazníval kouzelný Orfeův hlas. Často se pasyřům rozprchla stáda i se psy a pospíchala za Orfeem. Sly za ním květiny, keře a stromy, šly tam, kde Orfeus hrál, skáněly se k němu a poslouchaly. Při té čarovné písni se i řeky zastavovaly, kameny se samy uhnýbaly z cesty a skály putovaly za Orfeem. Celé háje a lesy opouštěly svou rodnou půdu, stavěly se kolem Orfea a mnohdy se ani nevracely na své dřívější místa. Ne, neuměl nikdo na světě krásněji hrát než Orfeus.

Kdo by se tedy divil, že jeho přese okouzlovala i vily ve vodách, v horách a v lesích. Nejkrásnější mezi vodními Kdo by se jmenovala Eurydiké. I ta připlula ke břehu, když jedinou zaslachla Orfeův hlas. Vystoupila z vody, přiblížila se k Orfeovi a již se od něho nehnila. Jeho umění jí učarovalo. S jakým úžasem mu visela naitech a sledovala jeho prsty na strunách lyry! Šla za ním všude, kam šel on. Eurydichino okouzlené srdce vzplálo k Orfeovi nejhůšší láskou a stejně tak miloval i Orfeus Eurydiku. Zpíval a hrál o štěstí jejich vzájemné lásky. S jejím jménem naitech usnail, s jejím jménem naitech se probouzel. Potom slavil svatbu, na níž byli hosty i bohové, a Eurydiké byla od té chvíle jeho ženou. (...)

1.

Poznás, na jaký nástroj Orfeus hraje?

a)

b)

c)

d)

2.

Orfeovu matkou byla Múza Kalliope. Co se v rámci úryvku míní "Múzou"? Zakroužkuj správně odpovědi.

a) křestní jméno

b) inspirativní člověk

c) bohyně múzických umění

d) dcera Diova

3.

Kdo byla Eurydiké?

a) pasyřka

b) Múza

c) vyla

d) bohyně

5.

Zamysli se, jakou roli antropomorfismus v úryvku hraje.

Zkus si poset nauit = zvěř/věc se chová jako člověk, jako má lidské vlastnosti

Najednou Eurydiké bolestně vykřikla. Rychle uskočila, ale bylo už pozdě. Užtíkl jí do kotníku had, který se vyhrfal v trávě. "Orfee, můj dráhy Orfee!" ozvalo se smutně a naposledy jsem. Na víc jí už nezbylo sil. Prudky jed púsobil rychlie v celém těle. Eurydiké klela na zem a obestřely jí mráčky. Zanedlouho umrla. (...)

Spěšně se vydal na cestu a ubrlal se do nejjihnějšího cípu řecka, kde byl vchod do podsvětí. Apollón mu seslal za průvodce Herma, neboť sám by byl nepřekonal všechny překážky té obtížné cesty. Není snadné sestoupit do temě.

8.

Jména postav připiš k výrazům, které je charakterizují.

- manželka boha podsvětí - Perséfone
- posel bohů - Hermes
- soudce v podsvětí - Aidos
- bohyně pomsty a trestu - Erinye
- Apollón, Hermés, Perséfone, Erinye, Kerberos, Aidos

7.

V podsvětí trpí Ixion, Tityos, Sisytos, Tantalos a dcery Danaovy. Tyto postavy přiřad k utrpením, jež zde podstupují.

- PRAVDA / LEŽ
- PRAVDA / LEŽ
- PRAVDA / LEŽ
- PRAVDA / LEŽ
- PRAVDA / LEŽ

6.

Rozhodni o pravdivosti následujících tvrzení.

Zpívat a hrát Orfea učil Kalliope s Apollónem. Duše v podsvětí mají formu stínů. Podsvětím protékají mimo jiné řeky Styx a Acheron. Orfeova hudba měla takovou moc, že mu pomohla i v podsvětí. Orfeus nakonec Eurydiku z podsvětí zachránil.

Pochmurné říše Stínů, dokud tam člověka neodvlela smrt. Nikdo z lidí nemůže překročit zaživa ledový sívřský proud, povstaly z lidských siz. Proto Orfea provázal Hermés. A již se před nimi otevírala kovová brána, kterou jinak sřezšil strašlivý neúprosný trojhřavý pes Kerberos a podsvětíni soudce Aidos. Ten spatřil Herma, který provázl do podsvětí každou duši, a proto bezvšeho pustil oba pouťníky dál. Za řekou Acherónem spatřil Orfeus nesečné davy duší. Hermés odvedl Orfea rychle do paláce podsvětího vládcce Hada a jeho manželky Perséfony. Orfeus předstoupil před tvář tohoto nepochmurnějšího božstva, uchopil lyru a hrál, jak nejlživěji dovedl. Přesmutným zpěvem sděloval podsvětím bohům svou prosbu. (...)

Nátek a bolestný pláč provázely struny nešťastného pávce Orfea a jeho hlas se nesl nekonečnými prostorami. Bezkrv, bílé duše plakaly nad jeho bolestí, neboť dojemná prosba Orfeova dojala a okouzila celé podsvětí. Tantalos zapomněl lapat po ovoci a naklánět se k vodě, Ixionovo kolo se zastavilo, supové přestali rvát Tityovi játra, dcery Danaovy odložily na chvíli své dřevá včdra a též Sisytos se opřel o kámen a setřel si pot z čela. (...)

Hádes pokynul pěvci, aby se ujal své ženy a vyvedl ji na svět: "díte a žíte šťastně jako dřív, ale ty, Orfee, musíš splnit podmínku, nechceš-li ztratit svou choť podruhé. Po celé ceště podsvětím temnotami se nesmíš ohlednout, dokud nebudete na zemi v plném slunečním světle. Hermés, posel bohů, pújde za vámi, a kdyžbys tuto podmínku nespnil, odvedl by Eurydiku podruhé a navždy do říše mrtvých." (...)

Už chybělo jen málo kroků, aby spatřil stromy před vchodem do podsvětí. Orfeus napjal sluch a zalekl se. Jde sám. Neslyší kroky své ženy. V té chvíli si neuvědomil, že za ním kráčí jen bezvlády Stínů, který teprve na světě dostane zas tělo. A jak se ulekl, zda snad Eurydiké po tak dlouhé cestě nezemdlela a neklesla, ohlédl se po milované duši pín lásky a obav o ni. Ale v tom okamžiku, kdy se ohlédl, Eurydiké zmizela. Marně po ní vzťahoval ruce, aby jí zachytil a objal. Sotva zaslachl její poslední sbohem, které mu doléto k sluchu jako vánek.